

IOHANNIS HVSSITAE

DE ECCLESIA. CAPVT

PRIMUM.

Lector caute lege.

VM QUILIBET VIATOR **A**
debet fideliter credere Ecclesiã san-
ctam Catholicam. Sicut debet dili-
gere IESVM Christũ dñm spõsũ
illius ecclesiã, & ipsam Ecclesiã spõ-
sam suam. Sed nõ diligit ipsam ma-
trem spirituaalem, nisi ipsam saltem
per fidem cognouerit, ergo debet ip-
sam per fidẽ cognoscere, & sic ipsam
ut matrem p̄cipuam honorare. Pro
eius ergo aliquali noticia est notan-

dum, q̄ Ecclesia primo significat domũ Dei, factam ad hoc, ut in ea
populus excolat Deum suũ, ut primæ Corinth. xi. Nunquid domos
non habetis ad manducandũ, bibendũ &c. Aut Ecclesiã Dei secũdũ
August. i. domum orõnis contemnitis. Secundo Ecclesia significat
ministros ad illam domũ pertinentes, & isto modo Clerici p̄tinẽtes
ad unam materialẽ ecclesiã uocant se Ecclesiã. Sed quia Ecclesia se-
cundum Græcos dicit̄ congregatio sub uno regimine contenta, ut
ii. Polit. cap. vii. docet Aristot. ubi dicit. *Εκκλησία* aut̄ participat̄ oēs
Ideo secũdũ istam significationẽ congregatio oĩum hoĩm dicitur
Ecclesia. Iuxta illud Matth. xxv. Cum uenerit fili⁹ hoĩs in maiestate
sua, & oēs angeli eius cum eo, tunc sedebit sup sedem maiestatis suæ,
& congregabunt̄ ante eum oēs gentes. Ecce magna cõgregatio oĩm
hoĩum sub regimine regis Christi. Et quia non tota illa congregatio
est Ecclesia sancta, ideo subdit, & separabit eos ab inuicem, sicut pa-
stor segregat oues ab hædis. Ex quo patet, q̄ una est ecclesia **B**
& altera Hædorum, una ecclesia sanctorum, & alia reprobõũ. Item
Ecclesia iustorum, alia est Catholica, id est uniuersalis, q̄ non est pars
ad aliam, de qua nunc tractabit̄. Alia particularis, q̄ est pars ad aliã
iuxta illud dictum Saluatoris Matth. xviii. Vbi sunt duo uel tres con-

gregati in noīe meo ibi sum in medio eorum. Ex quo patet, q̄ duo iusti cōgregati in noīe Christi, sunt cum Christo capite particularis sancta Ecclesia, similiter tres, quatuor, & sic ulterius usq̄ ad numerū oīum p̄destinatorum, exclusiue. Et isto modo capis̄ saepe Ecclesia in scriptura, ut pri. Corinth. j. dicit Apostolus. Ecclesiae q̄ est Corinthi sanctificate in Christo Iesu. Item Actū xx. Attendite uobis & uniuerso gregi in quo uos Spiritus sanctus posuit Episcopos, regere Ecclesiam Dei quam acquisiuit sanguine suo. Et isto modo iusti nunc uiantes sub regimine Christi in Archidiaconatu Pragensi, & p̄sertim p̄destinati sunt Ecclesia sancta Pragensi, & par est ratio de aliis particularibus sanctorum Ecclesiis. de quibus est illud Ecclesiast. xxiii. In ecclesiis altissimi aperuit os suum. Et illud eiusdē xxxi. Eleemosynas enar-

Ecclesia rabit oīs ecclesia sanctorum. Ecclesia autē sancta Catholica, id est uni-
uniuersa uersalis, est oīm p̄destinatorum uniuersitas, q̄ est, oēs p̄destinati p̄sen-
lis tes p̄teriti & futuri. Patet ista sententia per August. sup. Iohannē, sub cuius sententia xxxii. q. iiii. C. Recurrat habes, quomodo eadem Ecclesia p̄destinatorū currebat a mundi exordio usq̄ ad Apostolos, & ab hinc usq̄ ad diem iudicii. Nam dicit. Ecclesia quae peperit Abel & Enoch & Noe & Abraham, ipsa peperit Moysen & p̄phetasq̄ posteriores, ante dñi aduētum, & q̄ istos, ista & apostolos, & martyres nostros, & oēs bonos Christianos, omnes em̄ peperit qui diuersisq̄ partibus nati apparuerunt. Sed societate unius populi continent. Et eiusdem ciuitatis ciues labores huius peregrinationis experti sunt, & quidam nunc experiunt, & usq̄ in finē experient. Ecce q̄ plane iste sanctus ostendit Ecclesiam Catholicā sanctā, & correspondenter loquit̄ ibidem
C statim de Ecclesia malignantium. Quae, inquit, peperit Cain, Cam, Ismael & Esau, eadē ipsa peperit & Datan, & alios in eodem populo similes, & q̄ istos, eadem ipsa Iudam, pseudapostolos, Simonē Magum & ceteros usq̄ ad hęc tempora Pseudochristianos. Item affectione animali obduratos pertinaciter siue sint proximi in unitate, siue apta p̄cisione dissentiant. Hęc Augustinus. Ex cuius sententia patet, q̄ unica est sancta uniuersalis ecclesia, q̄ est p̄destinatorum uniuersitas a primo iusto inclusiue, usq̄ ad ultimū futurū saluandū inclusiue, & claudit oēs saluandos, qui cōtinent numerū, de quo numero impleto sancti interfecti sub altari habuerunt diuinū responsū, q̄ susti-

ECCLESIA CAPVT I.

nerent adhuc modicū tempus, donec impleret numerus cōseruorū
 & fratū eorum. Apocalyp. vi. Deus enim omnisciens qui oīa in mē
 sura ponderē posuit, & numero p̄finiuit quot hoīes finaliter sunt sal-
 uandi. Illa igit̄ uniuersalis Ecclesia est sponsa Christi. de qua est p̄ces-
 sus Cantici canticorū, de qua Isaias lxi. Quasi sponsam decoratā co-
 rona & quasi sponsam ornatā monilibus. Ipsa est unica columba de
 qua dicit Christus Cant. vi. Vna est columba mea p̄fecta mea. Hęc
 est mulier fortis cuius domestici uestiti sunt duplicibus. Prouer. xxxi.
 Hęc est regina de qua dicit Psal. Astitit regina a dextris in uestitu de
 aurato. Ista est Ierusalē mater n̄ra, templum dñi, regnum cælorum,
 & ciuitas magni, q̄ tota inquit August. Enchiridion xli. accipienda
 est nō solū ex parte q̄ peregrinat̄ a solis ortu usq; ad occasum laudās
 nomen dñi, & post captiuitatē uetustatis cantans canticū nouū, uerū
 igit̄ q̄ in cælis semper, ex quo condita est, cohæsit deo, nec ullū malū
 sui casus experta est. Hęc in sanctis angelis beata persistit, & suæ parti
 peregrinanti sicut oportet opitulat̄, quia una erit consortio æternita-
 tis, & nunc una est uinculo charitatis, q̄ tota instituta est ad colēdum
 Deum, unde nec tota, nec ulla eius pars, uult se coli pro Deo. Hęc Au-
 gustinus. Hęc est sancta Ecclesia Catholica quam confitent̄ Christi
 ani immediate post fidē in Spiritū sanctum p̄petua. Primo, quia se-
 cundum Augu. ut supra est summa creatura. Ideo immediate ponit̄
 post Trinitatē increatā. Secundo, quia amore Spiritus sancti Christo
 matrimonio p̄petuo copulat̄. Et tertio, quia posita Trinitatē cōgru-
 um est ipsam habere templū quod inhabitat. Vnde Augu. ut supra
 infert dicens. Deus ergo habitat in templo suo non solū Spiritus san-
 ctus, sed & pater & filius, qui etiā de corpore suo per quod factum est
 caput Ecclesiæ Dei q̄ in hoībus est, ut sit tenens in oībus principatū.
 ipse ait. Soluite templū hoc, & in triduo reædificabo illud. Hęc Aug.
 Ex cuius uerbis elicif, q̄ una est uniuersalis Ecclesia, a principio mū-
 di usq; ad finem laudans Deū. Secundo, q̄ sancti angeli sunt pars ec-
 clesiæ sanctæ catholicæ. Tertio, q̄ pars illius Ecclesiæ peregrinās siue
 militans iuuat̄ ab Ecclesia triumphante. Quarto, q̄ militans & triū-
 phans unitæ sunt uinculo charitatis. Quinto, q̄ tota Ecclesia & quæli-
 bet eius pars debet Deū colere, & nec ipsa nec eius pars uult coli pro
 Deo. Ex quo consequenter sequit̄, q̄ non debent fideles in Ecclesiam

D

E

I O H A N N I S H V S S I T Æ D E

credere, cū nō sit deus sed domus Dei, ut ait Auguf. in expositiōe syri-
 boli. Sed debēt credere Ecclesiā sanctā catholiciā esse spōsam dñi Iesu
 Christi, sponsam dico pudicā, incorruptā, nec ualentē adulterari fina-
 liter. Nam dicit B. Cyprianus epūs & martyr gloriosus xxiii. q. i. C. lo-
 quitur. Ecclesia una est q̄ in multitudinem latius incremento fœcun-
 ditatis extēdit. Et subdit. Vnum tñ caput est, & una origo, & una ma-
 ter fœcunditatis copiosa. Adulterari non pōt sponsa Christi, incorru-
 pta est & pudica. Vnum dñm nouit, unius cubilis sanctitatē casto pu-
 dore custodit. Hæc ille. Illa igit̄ sancta ecclesia est uinea patrisfamili-
 as, de qua Grego. in Omelia ait. Conditor noster habet uineā, uideli-
 cer uniuersalē Ecclesiā, q̄ ab Abel iusto usq̄ ad ultimū electum qui ī
 fine mūdi nasciturus est, quot sanctos protulit, quasi tot palmites mi-
 sit. de qua etiam dicit S. Remigius in Omelia quadragesimæ sup̄ il-
 lo uerbo Viri Niniuitæ surgent in iudicio cum gnatione ista & con-
 demnabūt eā. Sancta inquit Ecclesia ex duabus partibus congregat̄,
 altera eorū qui non peccauerunt, altera eorum qui peccare desierūt
 Hæc ille. De ipsa etiā dicit Isidorus de Summo bono cap. xiiii. Sācta
 inqt Ecclesia ideo dī Catholica, q̄ uniuersaliter p̄ oēm mundam sit
 diffusa. De ipsa igitur Auguf. & Ambros. in suo cātico. ī laudādo deū
 dicunt. Te per orbē terrarū sancta confitetur Ecclesia. De ipsa per se
 Ambros. xxiiii. q. i. sic loquitur. Quæ dignior domus Apostolicæ p̄di-
 catiōis ingressu q̄ sancta Ecclesia? Aut quis p̄ferendus magis oibus ui-
 detur q̄ Christus? qui pedes suis lauare hospitibus consueuit, & quos-
 cunq̄ sua recepit domo, pollutis nō patiatur habitare uestigiis. i. opib-
 bus. Hæc Ambros. De hac igitur Ecclesia Pelagius papa xxiiii. q. i. C.
 Schisma, allegat Auguf. dicentē. Duæ Ecclesiæ eise non possunt, in-
 fra dicens. Vnā uere ut sæpe dictū est q̄ Christi corpus est, cōstat esse
 Ecclesiā, q̄ in duo uel in plura diuidi nō pōt. De ipsa igitur dicit Hie-
 rony. habetur de Pœni. dif. i. C. Ecclesia. Ecclesia Christi est non ha-
 bens maculā, neq̄ rugā, aut aliqd̄ istiusmodi, qui ergo peccator est,
 aut aliqua sorde maculatus, de Ecclesia Christi nō pōt appellari. Ip̄a
 igitur uniuersalis sancta Ecclesia est corpus Christi mysticū, dicente
 Apostolo Ephes. i. Ipsum dedit caput sup̄ oēm Ecclesiā q̄ est corpus
 ipsius. Et Coloseñ. i. Ipse est caput corpis Ecclesiæ. Et iterū. Pro corpe
 eius quod est Ecclesia. Et Ephes. v. Christus ecclesiæ caput est, ipse est

ECCLESIA CAPVT II.

saluator corporis ei⁹. Infra. Christ⁹ dilexit ecclesiā & tradidit semetipsū pro ea, ut illā sanctificaret, mundās eā lauacro aquæ in uerbo uitæ, ut exhibeat ipse sibi gloriosā ecclesiā, nō habentē maculā aut rugā, aut aliqd̄ eiusmodi, sed ut sit sancta & imaculata. Et isti textui innitūtur S. Doctores. Augus. de doc. Christ. Christus caput est ecclesiæ qđ est corpus eius futurū cū illo in regno & gloria sempiterna. Greg. in Moral. xxxv. ca. ix. Quia Christus & Ecclesia idē caput & corpus una p̄sona est. Et sup̄ Ezech. omelia xv. Ecclesia est una substātia cum Christo capite suo. Et Bernard. sup̄ Cant. ser. xii. dicit. Ecclesia est corp⁹ christi carius qđ id quod tradit morti. Et Paschali⁹ in li. de Sacra. corporis christi dicit prout in sacris scripturis reperitur. Ecclesia Christi seu sponsa Dei corpus Christi appellatur, profecto, quia generalis Christi Ecclesia corpus eius est, & Christus caput, & omnes electi mēbra dicuntur. Ex quibus unum colligitur corpus Ecclesiæ in uirum perfectū, & mēsuram plenitudinis Christi. Corpus aut̄ Christi sponsa uidelicet Dei, iure Ecclesia dicitur. Iuxta illud quod Apostolus ait. Et erunt duo in carne una. Hoc, inquit, sacramentū magnū est in Christo & Ecclesia. Quod si Christus & Ecclesia in carne una sunt, utiq; unū corpus, unū caput, sp̄suli singuli aut̄ electi alter alterius mēbra, Hæc Paschalius. Ex iam dictis sanctorū plane elicitur, qđ sancta uniuersalis Ecclesia est numerus omniū p̄destinatorū, & corpus Christi mysticū, cuius ipse ē caput, & sponsa Christi, quā ex dilectione maxima redemit suo sanguine, ut possideret eā gloriosā finaliter, nō habentē rugā peccati mortalis, aut maculā peccati uenialis, aut aliqd̄ aliud ipsam uilificās, sed ut sit sancta & imaculata perpetue amplexans Christum sponsum.

CAPVT SECVNDVM

DICTO quid est uniuersalis sancta Ecclesia, & qđ tantū est una sicut tantū unus est numerus oīm p̄destinatorum, & qđ per orbem terrarū sit diffusa secundū sua mēbra. Sciendū est, qđ ipsa **A** Sancta Uniuersalis Ecclesia tripartitur, scilicet in Ecclesiam triumphantē, Militantē & Dormientem. ¶ Ecclesia militans, est numerus p̄destinatorum dum hic uiat ad patriā. Et dicitur militans, quia exercet Christi militiam aduersus carnem, mundum & diabolum.

¶ Ecclesia dormiens est numerus p̄destinatorum in purgatorio patiens. Et dicitur dormiens, quia inibi existens iam beatitudinē non p̄meretur, eo q̄ Dei p̄ueniente & iuuante gratia in p̄senti meruit, ut post satisfactionē purgatorii in patria p̄mies.

¶ Ecclesia triumphans est, beati in patria quiescentes, qui aduersus Satanā, militiā Christi tenentes finaliter triumpharunt. Vna aut̄ magna Ecclesia est ex oibus illis in die iudicii. Et in signū huius triplicis partis uniuersalis Ecclesie, dicunt Doctores sacramentum Eucharistiæ diuidi in tres partes.

B Primam partē immerfam sacramento liquido dicunt significare Ecclesiam triūphantem, q̄ absorpta & inebriata est intinctione diuinæ naturæ. Vt loquit̄ caput Ecclesie Cant. v. ciues suos & cōmentales exhilarans. Inebriamini, inquit, charissimi. Duæ aut̄ aliæ partes in manu dñi & merito Ecclesie purgandæ significant̄.

Per illas duas partes quas sacerdos tenet in manibus, maior supposita significat Ecclesiam militantē, & minor innixa suppositæ signat Ecclesiam in purgatorio expectantē. Ipsa enim innitit̄ suffragiis militantis Ecclesie. Et p̄ istis duabus partibus geminamus p̄ces agno, qui est caput Ecclesie ut miserat̄ nobis. Sed pro tertia parte ad cuius locū & requiē adspiramus petimus, ut idem agnus triplicis naturæ donet finaliter nobis pacem.

Et hinc Christus secūdū suam humilitatē uisitauit tria loca Ecclesie scilicet Umbilicū nr̄e habitabilis, triginta tribus annis in Iudæa Ierusalē conuersando. Limbum, in quo patres purgati sunt morsellum suæ ecclesie in anima extrahendo. Sed tertio finaliter ascendens in cælum cepit captiuitatē, quā post triūphum coronauit, ad Dei dexteram collocando. Ista est ergo triplex pars unius uniuersalis Ecclesie siue Catholice.

C Licet quotlibet sint particulares Ecclesie, est aut̄ ipsa uniuersalis Ecclesia uirgo, sponsa Christi, uirginis, ex qua ut uera matre spiritualiter generamur. Virgo inquā tota pulchra, in qua nō est macula Cant. iiii. Nec habens rugam aut maculā. Ephes. v. & sancta & immaculata, & sic castissima secūdū se totā in patria. Hæc tñ fornicando cum adulterante diabolo, & cum multis membris eius, criminibus partialiter est corrupta. Vetum tñ nunq̄ recipit̄ ut sponsa amplexanda, beatificet̄ in dextera. In lecto sp̄si anteq̄ fuerit pura uirgo, omnimode sine ruga. Christus enim est sp̄sus uirginitatis, qui cum uiuit p̄petuo, nō licet sponsæ ab eo recedere fornicando spiritualiter

ECCLESIA CAPVT II.

Ideo de cælestium ciuiũ multitudine dicit Apocalyp. xiiii. Virgines enim sunt, & sequuntur agrum quocumque ierit. Fuit autem Christus in principio mundi sponsus Ecclesiæ predestinatæ, in confirmatione autem angelorum dedit dotem parti sponsæ. Et sic in confirmatione Abel iusti & aliorum sanctorum usque ad incarnationem manente continue eadem desponsatione. In incarnatione uero fecit secundas nuptias, creando quandam reginam partem totius Ecclesiæ, quam quadam proprietate dicit Ecclesia Christiana. Tunc enim dux & legislator noster familiariter alloquens spousam suam, ut dicit Apostolus. Hebræ. i. Per assumptionem humanitatis inducit arma nostra, & ut gigas superat hostes ecclesiæ, & docet quomodo pars Ecclesiæ ipsum ut sponsa zelotypa debet sequi. Unde tota doctrina Christiana stat in ista oratione Ecclesiæ, qua rogamus sponsum per aduentum eius in carnem, ut doceat nos terrena despiciere, & amare cælestia. Despiciere. i. in affectione postponere, & amare super omnia sponsum Christum. Ex his patet, quod uniuersalis sancta Ecclesia est unica sponsa Christi, uirgo finaliter castissima, quam sibi Dei filius ex dilectione æterna & adoptionis gratia in matrimonio copulauit, quam firmiter credimus dicentes in Symbolo. Credo unam sanctam Ecclesiam Catholicam, & de qua addit in secundo symbolo, & apostolicam. Dicit enim Apostolica ex eo quod Apostoli sunt partes plenæ in Spiritu purgatæ eiusdem matris Ecclesiæ, quam ipsi doctrina Christi & suo sanguine plantauerunt, & quorum doctrina & autoritate sui Vicarii iam regunt adulescentulam modo querentem sponsum Ecclesiæ. Et sic loquitur Decret. xxiiii. q. i. Monet inquit Leo papa petere priuilegium ubicumque ex ipsius æquitate fertur iudicium. Ipse enim residet in cælis, uidens & procurans quod Deus liget & soluat. Unde Bonifacius viii. in Extrauagante decretali dicit. Unam sanctam Ecclesiam Catholicam, & ipsam Apostolicam uigente fide credere cogit & tenere. Unitas autem Ecclesiæ catholicæ consistit in unitate predestinationis, Cum singula eius membra sunt unum predestinatione & in unitate beatitudinis. Cum singuli eius filii sunt in beatitudine finaliter uniti. In presenti etiam eius unitas consistit in unitate fidei & uirtutum, & in unitate charitatis, prout deducit Augustinus super Ioanne super illo uerbo Ioan. xvii. Ut omnes unum sint. Et in epistola ad Dardanum, exponens illud. Expediit ut unus homo moriatur pro populo. Caiphas, inquit, prophetauit, quod Deus filios suos congregaret in unum. Non, inquit, in aliquem

D

unum locum corporale, sed congregat in unum spiritum & unum corpus, cuius unum caput est Christus, & illam unitatem tangit Apostolus dicens Ephes. iiii. Solliciti seruare unitatem spiritus in uinculo pacis, unum corpus, unus spiritus, unus dominus, una fides, unum baptisma, unus deus & pater omnium, nec dubium quin sine ista unione ut permittitur non est salus.

CAPVT TERTIVM

A SED contra iam dicta obiicitur Primo per hoc, quod stante illa sententia nullus presciteret esset pars sanctæ matris uniuersalis Ecclesiæ. Cõsequens falsum, quomodo omnis Christianus sit pars illius Ecclesiæ, per illud Matth. xiii. Simile est regnum cælorum sagenæ missæ in mare, & ex omni genere piscium congregatur super quo dicit B. Grego. in Omel. Sancta ecclesia sagenæ missæ in mare comparatur, quia & piscatoribus est commissa, & per eam quisque ad æternum regnum a presentis seculi fluctibus trahitur, ne in æternæ mortis profundo mergatur. Confirmatur secundo per illud Matth. xxii. Simile est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo, & misit seruos suos uocare inui. ad nuptias. Qui egressi, congregauerunt omnes quos inuenerunt bonos & malos, & impletae sunt nuptiae discubentium, Vt dicit in Omel. Grego. Ecce iam ipsa qualitate conuiuantium aperte ostenditur, quia per has regis nuptias, presens ecclesia designatur, in qua mali cum bonis conueniunt, permixta quidem diuersitate filiorum. Confirmatur tertio per illud Matth. xiii. Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatem. Item per illud Matth. v. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus uocabitur in regno cælorum. In utroque dicto Euangelii secundum Grego. in Omel. xii. regnum cælorum presens Ecclesia dicitur. Quinto confirmatur per illud Lucae pri. Ipse uos baptisabit in Spiritu sancto & igne, cuius uentilabrum in manu eius, & purgabit aream suam. & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igne inextinguibili. Vbi per aream designatur Ecclesia catholica, ut exponunt Doct. & presertim August. qui de fide ad Petrum cap. ultimo dicit. Firmissime tene, & nullatenus dubites aream dei esse catholicam Ecclesiam, & in ea usque in finem seculi, frumento mixtas paleas commisceri. Et habet istud dictum Augu

fini confirmationē per illud uerbū Christi Matth. xiii. Simile est reg-
 num cælorum ho. qui semen bo. se. in agro suo. Et post. Sinite utraq;
 crescere usq; ad messem. Pro istorū & dicendorū intelligentia oportet **B**
 tet supponi ex Apostoli dictis, q; Christus est caput sanctæ uniuersa-
 lis Ecclesiæ, & ipsa eius corpus, & quilibet p̄destinatus eius membrū,
 & per consequens pars ipsius Ecclesiæ, q̄ est corpus Christi mysticum
 id est secretum, uirtute capitis Christi, & influenza regulatum, ac cō-
 pactum & connexum p̄destinationis uinculo. Patet ista suppositio
 ex illo dicto Apostoli Ephes. pri. Ipsum dedi caput sup omnē Eccle-
 siam q̄ est corpus ipsius. Item ex illo ubi in persona p̄destinatorū
 dicit Ro. xii. Multi unum corpus sumus in Christo. Et Ephes. iiii. Ipse
 dedit quosdā quidem apostolos, quosdā autē p̄phetas, quosdā euange-
 listas, alios autē pastores & doctores ad consummationē sanctorū in
 opus ministerii in ædificationē corpis Christi. Et infra. Veritatem au-
 tē facientes in charitate crescimus in illo per oīa qui est caput Chri-
 stus. Ex quo totum corpus compactū & connexū per oēm iūcturam
 subministrationis, secundū operationē in mensurā uniuscuiusq; mē-
 bri, augmentū corporis facit in ædificationē sui in charitate. Vteri⁹
 notandū, q; Christus dicitur caput Ecclesiæ, ideo, quia est p̄sona di-
 gnissima in humano ḡne, conferens oībus membris eius motum &
 sensum. Sicut enim in hoīe caput est pars eius p̄stantissima, confe-
 rens ipsi corpori & partibus eius motum & sensum, sine quo nec cor-
 pus nec aliquod membrū eius pōt naturaliter uiuere. Sic Christus est
 persona q̄ est uerus deus & homo, conferens uitam spiritualē & mo-
 tum ipsi Ecclesiæ, & cuilibet membro eius, sine cuius influxu nō pōt
 uiuere uel sentire. Et sicut in capite hoīs sunt oēs sensus, sic ī Christo
 sūt oēs thesauri sapientiæ & sciētiae dei absconditi. Vt patet Coloseñ.
 ii. Vnde supradicta sententia implicat per Apostolū ibidē ad Colo-
 señ. i. dum dicit. Oīa per ipsum & in ipso creata sunt, & ipse est ante
 omnes, & oīa in ipso constant, & ipse est caput corpis Ecclesiæ, q̄ est
 principium primogenitus ex mortuis, ut sit in oībus ipse primatum
 tenens, quia in ipso complacuit oēm plenitudinē habitare, & p̄ eum
 reconciliare oīa in ipsum. **V N I T** Atem uero corpis Ecclesiæ ostē **C**
 dit Apostolus pri. Corinth. xii. Ostendens primo, q; diuisio gratiarū
 ministratiōnū & opationū procedit ab uno spirituali dño, qui ope-
 bb

ratur in omnibus. Oportet enim gratiā præcedere. q̄ sit principium ministrandi in clericis, & operandi in laicis. Spiritus autem dat gratiam, dñs recipit ministracionem, & deus exigit ministracionem. Alii inquit, dat per spiritū sermo sapientiæ, alii uero sermo scientiæ secundum eundem spiritū. Alteri fides in eodē spiritu, alii gratia sanctorum in uno spiritu, alii operatio uirtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum, & hæc nouē uidet Apostolus consequenter ordine suo in hoibus qui illa dona recipiunt, exprimere. Quosdā, inquit, deus posuit in ecclesia primo apostolos, secundo prophetas, tertio doctores, deinde uirtutes, exinde gratias, curaciones, opitulationes, gubernaciones, gratia linguarum, interpretationes sermonum, q̄ nouem aptanda uidentur prioribus. Et ibidem faciens comparationē corporis ecclesiæ & membrorum eius, ad corpus naturale hoīs, dicit Apostolus. Sicut enim corpus unū est, & membra habet multa, oīa autē membra corporis cum sint multa, unū corpus sūt, ita & Christus. ¶ Triplex autē conuenientia & triplex differentia membrorum corporis mystici & corporis humani est notanda. Sicut enim membra constituunt unū corpus cui anima copulat. Et iterum. Sicut omne membrū est cuiuscunq; alteri necessariū, cum iuuant se recipere in suis officiis, sic est de membris ecclesiæ, ex ui cōmunionis & uinculo charitatis. Tertio uero, sicut mēbra se habent in suo regimine, sic & membra Ecclesiæ. Cum secundū Chrysostr. in de opere imperfecto, homo sit liber quidā cui tota religio Christiana inscribit. Sicut igitur est affinitas capitis ad pedes, sic ratio & affectio cōnectunt. Sicut etiā omne membrū nobile uel ignobile sine contentione seruit spiritui. Sic oē membrum ecclesiæ SINE CONTENTIONE MAIORITATIS ET obedientiæ seruit Christo. Et sicut membra præminentia non de sua nobilitate supbiunt, sed faciūt suū officium secundū regimē animæ ad suffragiū singulorum, sic debet esse de membris ecclesiæ. Et sicut oculi & facies carēt in operationibus tegmine, ne uelata deturpent & præparent ad ruinā. Sic Christus & Apostoli ex feruore charitatis & alienatione a feruore cupiditatis nō erant temporalibus seculariter inuoluti, quales oculi debent esse eorum uicarii omnes clerici. Sed membra minus nobilia ut pudenda sunt cooperata, & sic est de contemptibilibus, per quos facies Ecclesiæ expurgant.

Sine contentione maioritatis

Diuerſitas autem inter membra iſtorū corporū ſic notatur. Prima, **E** cum partes eccleſiæ continuant per gratiam, non reſpiciunt poſitionem uel ubitationem ſitus corporei ut reſpiciunt membra hominis. Secunda diuerſitas, cum membra ſint myſtica, non repugnat, ſed cōuenit, q̄ unum membrū habeat diuerſorum generū officia. Homo enim eſt quaſi uniuerſitas, ideo ſibi conuenit inſtanter agere quantum poteſt. Tertia diuerſitas eſt, licet membra eccleſiæ habeant uirtutes influxas a Chriſto. Sicut membra corporis habent uirtutes influxas ab anima, a quibus ponunt in eſſe membrorū, tamen influentia prior, & membrorum operatio eſt uoluntaria & gratioſa & meritoria. Amplius eſt notādum, q̄ ſicut aliquid eſt in humano corpore, q̄ nō eſt pars ipſius corporis, ut ſputum, ſlegma, ſtercus, apoſtoma uel urina, & illud non eſt de corpore, cum non ſit pars corporis. Aliud uero eſt in humano corpore tanq̄ pars eius ut omne membrum eius. Sic aliquid eſt in corpore Chriſti myſtico, quod eſt eccleſia, & tamē non eſt de Eccleſia, cum non ſit pars eius, quo modo eſt oīs Chriſtianus præſcitus, de ipſo corpore tanq̄ ſtercus finaliter egerēdus. Et ſic aliud eſt eſſe De Eccleſia, aliud eſſe In Eccleſia. Et patet quod non ſequit̄. **De eccleſia**
 Si quicunq̄ uiantes ſunt in eccleſia, tunc ſunt de Eccleſia, ſed ecōtra. **ſia**
 Nam ſcimus zizania eſſe inter frumenta, Coruū palci in eadem **F**
 area cum columba, & paleam inhorreari inter grana, & tñ eſt incom **In eccle**
 municans diſtinctio inter iſta, ſicut exemplificatū eſt in corpe huma **ſia**
 no. Ita imaginari debemus de ſancta matre Eccleſia, & ad hæc uadit
 textus pri. Iohañ. ii. cum dicit̄. Nūc Antichriſti multi facti ſunt, ex nobis prodierunt, ſed non erant ex nobis. Nā ſi fuiſſent ex nobis, p̄manſiſſent utiq̄ nobiſcū. Sicut enim ſupfluitas procedit ex cibo & membris ſolidis, dum tñ non ſit ex eis. Sic purgamenta eccleſiæ ſunt præſciti p̄cedunt ex ea, non tamē erant ex ea ut partes. Cū nulla pars eius ab ea finaliter excidit, eo q̄ prædeſtinationis charitas q̄ ipſam ligat nō excidit, ſecundū Apoſtolum pri. Corinth. xiii. & hoc probat Apoſtulus Roma. viii. dicens. Scimus autem quoniam diligentibus dominum omnia cooperatur in bonum, his qui ſecundum propoſitum ſcilicet prædeſtinationis uocati ſunt ſancti. Nam quos præſciuit & prædeſtinauit cōformes fieri imaginis filii ſui, ut ſit ipſe primogenitus i mltis fratrib⁹.

Quos autē p̄destinavit, hos & uocauit, & quos uocauit, hos & iustificauit, & concludit pro p̄destinatis ex longa probatione dicens. Certus sum quia neq; mors, neq; uita, neq; angeli, neq; principatus, neq; uirtutes, neq; instātia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; profundum, neq; creatura poterit nos separare a charitate Dei, q̄ est in Christo Ihesu domino nostro. Adhuc est notandum, q̄, ut multi dicunt, quadruplex est habitudo uiatorū ad sanctam matrē Ecclesiā. Quidā enim sunt in ecclesia noīe & re, ut p̄destinati obediētes Christo catholici. Quidam nec re nec noīe, ut p̄sciri pagani. Quidam noīe tantum, ut p̄sciti hypocritæ. Et quidam re, licet uideant noīe esse foris, ut p̄destinati Christiani, quos Antichristi Satrapæ uident in facie Ecclesiæ condemnare. Sic enim Pontifices & Pharisei redemptorē nostrum tanq̄ blasphemū, & per consequens hæreticum, qui p̄destinatus est filius Dei, Roma. pri. morte turpissima condemnarunt. **V L** Terius notandum, q̄ nullus locus uel electio humana facit membrū sanctæ uniuersalis Ecclesiæ, sed p̄destinatio diuina, respectu cuiuscunq; qui p̄seueranter Christum sequit̄ in charitate. Est autē p̄destinatio secundum August. de p̄destinatione sanctorū, diuina uoluntatis per grām electio. Vel ut cōiter dicit̄. P̄destinatio est p̄paratio gratiæ in p̄nti & gloriæ in futuro. Ponit̄ autē de Pœni. dist. iiii. §. hinc propheta, duplex p̄destinatio. Vna, qua quis p̄ordinat̄ hic ad iusticiā, remissionē peccatorū p̄cipiendam, sed non ad uitā gloriæ obtinendā, & isti p̄destinationi non conuenit definitio secunda, dicta sup̄ius. Alia est p̄destinatio, qua aliquis p̄destinat̄ ad uitam æternā in futuro obtinendā, & ad istam sequit̄ prima, & non econtrario. Nam si quis p̄destinatus est ad uitam æternā, cōsequenter inferē, ergo est p̄destinatus ad iusticiam, & si consequit̄ uitam æternā, ergo est consecutus iusticiā, sed non conuertit̄. Multi enim fiunt participes in p̄nti iusticiæ, sed propter defectum p̄seuerantiæ non fiunt participes uitæ æternæ. Vnde de Pœn. dist. iiii. §. Hæc ergo dicit̄. Multi uident̄ p̄destinati merito p̄sentis iusticiæ, nō autē p̄destinatione claritatis æternæ. Et fundat̄ positionē istam Gratianus in uerbo Apostoli ad Ephes. i. Benedictus deus & pater dñi nostri **I E S U** Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in cælestibus in Christo. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionē, ut essemus sancti & imaculati in cōspectu

G
Opt.
nota

ECC
in charitate, q
in ipso
gratiæ laus;
redempe
terius, q
secundū
sunt d
olum ad p
peccat
gratiā
pōt
ac
grati
mo de
ad p
editis
Vnde u
pr
gra
in ge
secun
hinc;
qu
Sic
actibus
inc
peccat
ex h
qu
qual
sunt
Cariti
hoc o
le
p̄

eius in charitate, qui p̄destinauit nos in adoptionē filiorū per Iesum Christum in ipsum secundū propositionē uoluntatis suæ in laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificamur nos in dilecto filio suo, in quo habemus redemptionē per sanguinē eius in remissionē peccatorū. Et patet ulterius, q̄ dupliciter hoīes possunt esse de sancta matre Ecclesia, quia secundū prædestinationē ad uitam æternā quo mō oēs finaliter sancti sunt de sancta matre Ecclesia. vel secundū prædestinationem solum ad p̄ntem iusticiā, ut oēs qui aliam accipiunt gratiam remissionis peccatorū, sed finaliter non perseuerāt. Et patet ulterius q̄ duplex est gratia, scilicet prædestinationis uitæ æternæ, a qua præordinatus non p̄t finaliter excidere. Alia gratia est secundū p̄ntem iusticiam, q̄ nunc adest & alio tpe abest, quia nunc accidit & nunc excidit. Et prima gratia facit filios Ecclesiæ sanctæ uniuersalis, & facit hoīem quodāmodo in infinitū perfectiorē q̄ secunda, quia infinitū bonum confert ad perpetuo fruendū, & non sic secunda. Et prima facit filios hæreditatis æternæ, sed secunda facit deo acceptos officiales temporales. Vnde uidef esse p̄babile, q̄ sicut Paulus fuit simul blasphemus secundū præsentē iniusticiā, & de sancta matre ecclesia, & cū hoc fidelis atq; i gratia secundū prædestinationē uitæ æternæ. Sic Scarioth fuit simul in gratia secundū p̄ntem iusticiā, & nunq̄ de sancta matre Ecclesia secundū prædestinationē uitæ æternæ. Cum defuit sibi illa prædestinatio, & sic Scarioth licet fuit ap̄stolus uel episcopus a Christo electus, quod est nomē officii, nunq̄ tñ fuit pars sanctæ uniuersalis Ecclesiæ. Sicut Paulus nunq̄ fuit membrū diaboli, licet fecit quosdā actus actibus Ecclesiæ malignantiū consimiles. Similiter Petrus qui in graue incidit periuriū, ex permissione dñi, ut fortius resurgeret, nam in peccata talia, ut dicit Augus. expedit prædestinatos incidere. Et patet ex his, q̄ duplex est diuisio a sancta Ecclesia. Prima est indeperdibilis, qualiter oēs præsciti ab Ecclesia sunt diuisi. Et secunda deperdibilis, qualiter aliqui hæretici per peccatū deperdibile ab ipsa sancta Ecclesia sunt diuisi, possunt tñ per Dei gratiā uenire ad ouile dñi IESV Christi. De talibus enim ipse ait Ioan̄. x. Alias oues hæc q̄ non sunt ex hoc ouili, & illas oportet me adducere. Alias oues habuit secundū prædestinationē, quæ non erant ex hoc ouili, & ex sua Ecclesia, secundū p̄ntem iusticiā, quas adduxit ad uitā p̄ suā gratiam.

Et ista distinctio p̄destinationis & p̄sentis gratiæ ualde est notanda. Nam aliqui sunt oues secundum p̄destinationem, & lupi rapaces secundum p̄sentem iniusticiam, ut deducit August. super Iohān. Similiter aliqui sunt filii secundum p̄destinationem, sed nondum secundum p̄sentem gratiam, & istam distinctionem pro utraq; parte tangit August. super Iohān. xi. ubi dicit, Vt filios dei qui erant dispersi, congregaret in unum, Caiphas, inquit, de sola gente Iudæorū prophetauit, in qua erant oues de quibus ipse dominus ait. Non sum missus nisi ad oues q̄ perierunt domus Israel. Sed nouerat Euangelista esse alias oues quæ non erant de hoc ouili, quas oportebat adduci. Et ideo addit, & non tantum pro gente, sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum. Hæc autem secundum p̄destinationem dicta sunt. Nam neq; oues eius neq; filii Dei adhuc erant, hæc August. Vnde quo ad hæc de Pœni. dist. iiii. §. Hoc ergo dicit. Hoc ergo modo non sunt filii nisi participes beatitudinis æternæ, & subdit, q̄ filii dicuntur tribus modis. Vel p̄destinatione tantum, sicut hi de quibus Iohān. ait. Vt filios Dei qui erant dispersi congregaret in unum. Vel p̄destinatione & sp̄e æternæ beatitudinis, sicut illi quibus dominus ait. Filioli adhuc uobiscum modicum sum. Vel tertio, merito fidei & p̄sentis iusticiæ. Non autem p̄destinatione claritatis æternæ. sicut hi de quibus dñs ait. Si dereliquerint filii eius legem meam, & in iudiciis meis non ambulauerint.

CAPVT QVARTVM

A Et iam notatis primo colligit, q̄ solus Christus est caput uniuersalis Ecclesiæ, qui non est pars ad aliam. Patet, quia si quis est caput illius uniuersalis ecclesiæ, tunc est melior angelis effectus, & omni spiritu beato creato, q̄ solum Christo competit. Hebr. i. Oportet enim ipsum esse primogenitum ex multis fratribus. Colosē. i. & per consequens oportet ipsum esse capitaneum ex dignitate iuris primogenituræ. Patet deductio per Apostolum ad Colosē. i. ubi dicit Quod deus operatus est in Christo, suscitans eum a mortuis, & constituens ad dexteram suam in caelestibus supra omnem principatum, potestatem, uirtutem & dominationem, & omne nomen quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro, & omnia subiecit sub pedibus eius, & ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam, quæ est

corpus ipsius. Ex quo patet, q̄ si aliquis christianus foret cum Christo caput uniuersalis ecclesie, cum ipsa non potest esse monstrum, habes ex æquo duo capita, ut dicitur in Extrauagante Bonifacii viii. sic incipiens. Vnam sanctam. Igitur inquit Ecclesie unius, unum corpus, unum caput, non duo capita sicut monstrum. Oporteret cōcedere, q̄ ille Christianus qui esset caput illius Ecclesie, esset Christus. uel aliter concedere, q̄ Christus foret ipso inferior & humile membrū eius quod cum sit impossibile. Pater conclusio. Vnde sancti Apostoli cōfessi sunt concorditer se esse seruos istius capitis & humiles ministros ecclesie sponsæ suæ, nunq̄ aut̄ præsumpsit aliquis Apostolorum asserere, quod fuit caput uel sponsus dictæ Ecclesie, quia hoc foret ad alterari cum regina cæli, & præsumere nomen dignitatis & officii. Dignitatis, quo ad prædestinationem æternam, & officii ad quod ex ordinatione æterna disposuit Deus Christum supreme regere sponsam suam. Istud etiam patet per beatum Augus. in epistola ad Dardanū. Ipsa enim, inquit, habet solummodo unum caput, scilicet ipsam regens, excellens & exemplans in unum, tam regimen spirituale q̄ seculare. Vnde dupliciter potest intelligi caput ecclesie, uel internum uel externum. Internum, ut capitalis persona eiusdē ecclesie, & hoc dupliciter, uel quod præsideat quo ad bona corporalia eiusdem ecclesie. uel quo ad bona spiritualia in regendo. Caput externum est persona præsidēs subditis suæ naturæ, sed extra eorum numerum, q̄ dum influendo regit eos, dicitur illis caput. Et sic Christus est caput extrinsecum cuiuscunq̄ particularis ecclesie & uniuersalis, secundū diuinitatem, & est caput intrinsecum uniuersalis ecclesie secundum humanitatē, & illæ duæ naturæ, diuinitas & humanitas, sūt un⁹ Christus, qui est caput unicū sponsæ suæ uniuersalis ecclesie, q̄ est prædestinatorū uniuersitas. Illa enim est hō qui descendit de cælo, & ascendit in cælū, ut dicit̄ Ioān. iii. Non secundū se tota secundū caput, cuius descēsus nō fuit localis motio, sed incarnatio uel inanimatio. Et ascēsus fuit localis motio, qua partes alias corporis secū trahit. Vñ patet, q̄ nō repugnat particularē ecclesiā habere plura capita. Nā pōt habere tria capita, scilicet diuinitatē, Christi humanitatē, & Capitaneū a deo sibi pro regimie ordinatū. sed illa capita sunt subordinata, q̄a diuinitas supremum, Christi humanitas medium, & Capitaneus infimum.

Non pōt
esse bi
ceps ec
clesia

B

Ecclesia aut̄ uniuersalis, ut dictum est, habet duo capita. Vnū extrinsecum, quod est diuinitas, & aliud intrinsecum, quod est humanitas.

- C** Et ulterius uideat̄ ex his, q̄ Christus ab instanti principio mundi fuit secundum diuinitatē caput ecclesiæ extrinsecū usq̄ ad incarnationē. Ab Incarnatione uero est caput Ecclesiæ intrinsecum, secūdu humanitatem, & sic tota Ecclesia sancta catholica semper habuit & habet Christū caput, a quo nō pōt deficere, cū sit sponsa charitate p̄petua ip̄i capiti colligata. Nā Jeremiæ xxxi. dicit sp̄sus ipsi ecclesiæ. In charitate perpetua dilexi te, & ideo attraxi te miserans. Toti ergo ecclesiæ ab initio semper sp̄sus p̄sēns adfuit secūdu diuinitatē, qui futurus erat sanctis patribus secundum humanitatem. Vnde Augus. sup̄ psal. xxxvi. super illo uerbo Iunior fui, etenim senui, ad propositum sic loquit̄. Dñs enim ipse in corde suo, quod est Ecclesia, iunior fuit primis hominibus. Et ecce iam senuit, nostis & agnoscitis & intelligitis, quia in hoc positi estis, & ita credidistis, quia caput nostrum Christus est, corpus capitis nos sumus. Nunquid soli nos? & nō etiam illi qui fuerunt ante nos? Omnes qui ab initio seculi fuerunt iusti, caput Christum habent. Illū enim uenturum esse crediderunt, quem nos iā uenisse credimus, & in eius fide ipsi sanati sunt, in cuius & nos. Vt esset ipse caput totius ciuitatis Ierusalem, oībus cōnumeratis fidelibus, ab initio usq̄ in finem, adiunctis etiam legionibus & exercitibus angelorum. Vt fiat illa una ciuitas sub rege uno, & una q̄dam puincia sub uno Imperatore, foelix, in p̄petua p̄ce & salute laudans deum, sine fine beata. Corpus aut̄ Christi quod est ecclesia, tanq̄ unus quidam hō iunior fuit. Et ecce iam in fine seculi in senectā pingui, quoniā de illa dictum est, Multiplicabunt̄ in senectā pingui, multiplicata est p̄ oēs gentes, & ipsius uox est, hęc Augus. In cuius uerbis liquet, quō Christus est caput ecclesiæ sanctæ, in quem uenturū secūdu humanitatem credebant patres, ut esset eis caput humanitus, qui aderat eis p̄sēns diuinitus. In quo capite oēs electi cum sanctis angelis uniunt̄. Secundo, pro obiectione ex iam dictis colligit̄, q̄ nullus p̄scitus est mēbrū sanctæ matris ecclesiæ catholicæ. Nam solum unica est sancta mater Ecclesia catholica a principio mundi, q̄ impermixte amplexata est ex charitate perpetua a sponsi dextera post diem iudicii, ut patet ex supradictis, & ex autoritate Augus. p̄cedenti. Et cum ipsa non habe

bit alia membra post diem iudicii, q̄ habet & habebit ante diē iudicii, sed omnes post diem iudicii saluandi sunt p̄destinati, ergo nulli ex illis ante diem iudicii sunt p̄sciti, Et per consequens nulli p̄sciti, fuerunt membra ecclesie sp̄sae Christi. & cum par sit ratio de uno p̄scito sicut de reliquo, sequit̄, q̄ nullus p̄scitus est mēbrum sanctae matris ecclesie catholice. Item impossibile est Christum unq̄ non diligere sponsam suam, uel aliquā eius partē, cum necessario ipsam diligit, ut se ipsum. Sed impossibile est, ut aliquē p̄scitū sic diligit, ergo impossibile est ut aliquis p̄scit⁹ sit membrū illius ecclesie. Antecedens patet per illud famosum principiū Quod nō potest deus quidq̄ de nouo cognoscere seu diligere, ut dicit Augu. vi. de Trinitate. Non em̄ potest deus incipere uel desinere, quidq̄ intelligere, uel actum uoluntatis elicere. Tum, quia est imutabilis tum etiā quia noticia aut uolitio diuina non dependet ab extrinseco. Ex quo uidet̄, q̄ Christus diligit totam ecclesiam ut se ipsum, quia aliquis sic diligit scilicet post diem iudicii, q̄n regnabit cū eo, ut patet ex processu Cant. canticorū, aliter em̄ non foret uerū matrimonium ex charitate perpetua Christi consentiētis ad diuinas nuptias, nec sponsus qui est una p̄sona cum sponsa, ipsam diligit ut semet ipsum. Ad hoc em̄ dicit Apostolus Ephes. v. Christus dilexit ecclesiam & tradidit semet ipsum pro ea, ut eam sanctificaret, mundans eam lauacro aquae, in uerbo uitae, ut ipse sibi exhiberet gloriosam Ecclesiam, non habentē maculā aut rugā, aut aliquid h̄mōi, ut sit sancta & imaculata. Vnde Bernhar. sup Cant. ser. xii. dicit. Ecclesia est corpus Christi charius q̄ id quod tradidit morti Et patet ex istis, q̄ Christus debet semp diligere sponsam suā sanctam ecclesiam, sicut diligit post diē iudicii, & per idē odit quēcūq̄ p̄scitum, sicut unq̄ post diem iudicii. Cum em̄ de⁹ plene scit qualē finem quicunq̄ p̄scitus cum ipso faciet, & q̄tam poenitentiam faciet quicunq̄ p̄destinati casuri, postmodū perpetuo deo grati. Patet, q̄ quemlibet p̄destinatum criminofum plus diligit q̄ aliquē p̄scitū in quacunq̄ gratia fuerit temporali, quia p̄destinatum uult habere p̄petuam beatitudinem, & p̄scitum uult habere ignē p̄petuum Vt patet in Psal. Odisti oēs qui operant̄ iniquitatem. Vnde quia

p̄scitorum supbia, eo q̄ deum odiunt ascendit semp̄ post finalem
 inp̄nitiã, non sunt de corpore Christi. Nam dicit B. August. in
 de uerbis dñi ser. liii. Caput humile & membrũ sup̄bum absit. Nõ
 uult esse de corpore capitis Christi, qui amat sup̄biam. & Ser. L. se
 cundum eundẽ, Christus uere loquens de quibuscunq̄ pastoribus,
 cum in se habet omnes pastores bonos, uere dicit. Ego sum uerus,
 mecum in unitate oēs sunt. Pr̄scitus aut̄ cum sit membrũ diabo
 li, non compaginãt ordinate huic capiti. Et ipse August. iii. de do.
 Christ. cap. xxxii. Postq̄ ostendit q̄ Christus & corpus suam, quod
 est ecclesia, sunt una persona, increpat Tyconiũ in secũda regula
 qua uocat totũ genus hominũ, Corpus dñi biptitum. Nõ, inquit,
 debuit sic appellare. Non enĩ reuera corpus dñi est, quod cũ ipso
 non erit in aternũ. Sed dicendũ fuit de corpore Dñi uero atq̄ p̄mi
 xto, aut uero atq̄ simulato, quia non solum in aternũ, uerũ etiam
 nec Hypocritæ non cum illo esse dicendi sunt. Ecce q̄ plane ostẽ
 dit iste sanctus q̄ p̄sciti nõ sũt uere de Christi ecclesia. Et de p̄en.
 dist. iiii. Si ex bono, deducit, q̄ nemo est de regno Christi, quod est
 Ecclesia, nisi uere filius quem pater dedit sibi. De quo Iohañ. iii. q̄
 Oportet ut nõ pereat, sed habeat uitam aternam. bene ubi supra
 dicit. Nec nos moueat q̄ filiis quibusdã non dat istã p̄seuerantiã,
 absit enĩ ut ita sit, si de illis p̄destinatis erant, & secundũ propositũ
 uocatis, qui uere sunt filii promissionis. Sed isti cum pie uiuunt, di
 cant filii dei, sed qui uicturi sunt impie, & in eadẽ impietate mori
 turi, non eos dicit filios. Et iterũ ibidẽ tractans illud uerbũ pri. Io
 hañ. ii. Ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis dicit. Non erant
 ex numero filiorũ, & qñ erant in fide filiorum, quoniam uere qui
 filii sunt, pr̄sciti & p̄destinati sunt, eõformes imaginis filii dei,
 & secundum propositum uocati sunt sancti ut electi essent. Non
 enim perit filius promissionis, sed perditionis. Fuerunt ergo isti ex
 multitudine uocati, ex electorum autem paucitate non fuerunt.
 Ibidem post. Sciebat enim ab initio qui essent credentes, & qui es
 set traditurus eum, & dicebat, propterea dixi uobis, quia nemo
 uenit ad me, nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi disci
 pulorum eius abierunt retro, & iam cum eo non ambulabant.

F

DE ECCLESIA CAPVT III.

Nunquid & non isti discipuli appellati sunt, loquente Euangelio, & tamen non erant uere discipuli, quia non manserunt in uerbo eius, secundum id quod ait. Si manseritis in uerbo meo, discipuli mei estis, quia ergo non habuerunt perseverantiam, sicut non uere discipuli CHRISTI, ita nec filii Dei uere fuerunt, etiam quando ipsi uidebantur & uocabantur. Appellamus ergo nos electos, & CHRISTI discipulos, & Dei filios, qui appellandi sunt quos regeneratos pie uiuere cernimus. Sed tunc uere sunt quod appellantur, si manserint in eo propter quod sic appellantur. Si autem perseverantiam non habent, id est in eo quod coeperunt esse non manent, non uere appellantur propter quod appellantur, & non sunt. Apud eum enim hæc non sunt cui notum est quod futuri sunt, id est ex bonis mali. Hæc beatus Augustinus. Ecce plane ostendit, quomodo multi sunt in Ecclesia, qui uocantur filii nuncupati ab hominibus, qui tamen non sunt de ecclesia, cum non sint uere filii Dei, ad uitam gloriæ prædestinati. Et idem patet per sanctum Chrysostomum in de opere imperfecto Omelia nona, qui dicit. Qui Dei fuerunt perire non poterunt, quia de deo nemo cadere potest. Et patet illud ex illo Iohannis decimo capite. Oues meæ uocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego uitam æternam do eis, & non peribunt in æternum & non rapiet eas quisquam de manu mea. Vbi post probat Christus Magister Optimus ex immensitate doni patris, quod est Spiritus sanctus, quod nemo potest hoc facere, quia pater suus est omnipotens, de cuius manu nemo potest quidquam eripere. Sed quia Christus, & pater suus unum sunt cum Spiritu sancto, qui est donum suum, quo sibi copulat ecclesia, ergo nemo potest oues suas de manu eius eripere. Ipse enim æternaliter elegit quodlibet membrum ecclesiæ in sponsam. Ergo nullum tale deseret, quod alias ipse prouide ad gloriæ elegisset. Et ad illud uadit. i. Ioan. ii. Magni philosophi cōsequētia, cum dicit de p̄scitis, quod ad tēp̄ p̄māserūt in gr̄a. Si ex nobis fuissent, permississent utiq; nobiscū. Nō enim hæc cōditionalis est impossibilis uel hæretica, cum a sancto sp̄u sit formata. Iuxta illud Matth. x. Non enim uos estis qui loquimini, sed Spiritus p̄. u. est. qui loquit in uobis.

Ad idem etiam est Apostolus Ro. viii. ut supra inferui, ubi loquens de se & de p̄destinatis, qui sunt mēbra ecclesiæ, probat, q̄ nulla creatura poterit eos separare a charitate, q̄ est in Christo Iesu, colligans impractabiliter membra sua, cum charitas p̄destinationis non excidit pri. Corinth. xiii. Vnde Ro. viii. dicit Apostolus. Vos aut̄ in carne nō estis, sed in spiritu, si tñ spiritus Dei habitat in uobis. Si quis aut̄ spiritū Christi non habet, hic non est eius, & intelligit, q̄ non est pars sui corpis. Et si obiicit per hæc, q̄ p̄scitus existens in charitate temporaliter habet hoc uinculum, & per consequens unionē cū Christo. Sic p̄destinatus existēs in crimine, caret hoc uinculo, & per cōsequens unione Christi. Patet, q̄ sicut in humano corpe est dare humidū fluens, & humidū radicale. Sic i corpore Christi mystico, est dare gratiam secundū p̄sentem iusticiā, & gratiā consumatam. Vnde sicut apostemata per humidū fluēs, sunt adnata, non cōtinuata, propter disparitatē naturæ. Sic est de membris Diaboli, licet pro tpe secundū p̄sentem iusticiā sunt adnati. Prædestinati uero, licet ad tempus priuent̄ fluētē gratia, hnt tñ radicalem gratiā a qua non possunt excidere, & sic p̄destinatum iusti, habentes duplicem gratiam, duplici uinculo sunt ligati. Sed obiicit contra ista. Sequit̄ em̄ ex dictis, q̄ oportet concedere q̄ idem simul & semel sit iustus & iniustus, fidelis & infidelis, uer⁹ Christianus & hæreticus, in gratia p̄cipua & *ἀχαριστος*, & sic de aliis denoiationibus contrariis, ex quibus sequit̄ contradictio manifesta. Hic dī quod debet cōcedi, quod eidē simul & semel est iust⁹ & iniustus, sed repugnat q̄ sit simul & semel iustus & iniustus secundū idē. Sicut repugnat cōtraria simul & semel inesse eidē secundū idē & sic denoiationes p̄dictæ propter æquiuationem non sunt cōtraria, Cum secundū Philosophū tñ unum uni opponit̄. & sic idē homo est iustus ex gratia p̄destinationis, & iniustus ex uitio deperdibili, qualis fuit Petrus in negando Christum, & Paulus p̄sequendo ipsum. Ipsi em̄ a charitate p̄destinationis tunc non exciderant. Et per consequens secundū illam erant in gratia, & sic iusti. & quia erant tunc in crimine, & sic priuati fluente tpali gratia, & sic erant iniusti. Et si infer̄, ergo tunc erant non iusti, & per consequens non

ECCLESIA V. CAPVT V.

erant iusti, dicit negando primā consequentiā. Nam a priuatione ad negationē non ualet consequentia, nisi cum limitatione; ut in proposito sequitur, Petrus & Paulus erant iniusti, ergo secundū præsentem gratiā non erant iusti, & uerum concludit. Sicut uere cōceditur, q̄ erant iusti secundū p̄destinationis gratiam, & non erant iusti sc̄dm̄ p̄sentē gratiā. Sic similiter, Paulus fuit fidelis secundū p̄destinationē, & infidelis secundū p̄secutionē, & fuit Israelita sc̄dm̄ p̄destinationē, & blasphem⁹ secundū p̄sentē iusticiam, & fuit in charitate p̄destinationis, & ἁχρῖς. i. sine caritate iusticiæ p̄sentis. Et ad istud cōfirmādū ualet ipsi⁹ Pauli ex Osee alligatū Ro. ix. quo dicit. Vocabo non plebem meā plebem meā, & non dilectā meā dilectam meam, & non misericordiā consecutam misericordiā consecutā, & erit in loco ubi dictum est eis. Non plebs mea uos. ibi uocabūtur filii Dei uiui. Vnde istam scripturā & similit̄ nō intelligunt, nisi illi qui sciunt q̄ non est contrarietas, nisi opposita insint eidē secundū idem, & pro eodem instanti. Vnde scientes illud discutere, concedunt q̄ Christus pro sancto triduo mortuus fuit & uiuus. Imo, ut dicit Ambro. moriebat̄, & nō moriebat̄, quia uixit in spiritu, & mortuus fuit in carne, moriebat̄ ut homo, & non moriebat̄ ut deus. Et Apostolus pri. Timoth. v. dicit, q̄ Vidua uiuens in delitiis mortua est, quia uiuit in carne, sed non uiuit in spiritu, et patet, q̄ nec contraria nec contradictoria sequunt̄. Ex iam dictis finaliter patet, q̄ nullus p̄scitus est uere pars sanctæ matris Ecclesiæ. Quod si S. Thomas uel alius quis uocauerit p̄scitum in gratia membrū ecclesiæ, tunc reuocat cum August. & scriptura sacra, attendens ad uocationem uulgarē, & reputationē Ecclesiæ militātis. Vnde supradictū est quod ait Augusti. Si uere p̄seuerantiā non habent, id est in eo q̄d ceperūt esse non manent, non uere appellant̄, propter quod appellant̄, & non sunt. Apud eum em̄ hæc non sunt, cui notū est quod futuri sunt, id est ex bonis mali. Istud dictū August. debet stare contra omnes obiectiones in quibus reuocatio est notanda.

CAPVT QVINTVM

IAM ad authoritates in tertio capitulo ad cōtrarium propositas est dicendū. Est uero notandum pro earū intelligētia, q̄ uarie di

A

I O H A N N I S H V S S I T Æ D E

cuntur esse in ecclesia sancta homines. Nam aliqui dicuntur esse solum secundum fidem informem, ut Christiani præsciti criminibus inuoluti, quibus dicit Dñs Luca vi. Quid uocatis me dñe, & non facitis q̄ ego præcipio uobis. Et Matth. vii. dicit de illis. Multi dicent mihi in illa die, dñe, nonne in noīe tuo prophetauimus, & in tuo noīe dæmonia eiecimus, & in tuo nomīe uirtutes multas fecimus. Et tunc confitebor eis, quia nunq̄ noui uos. Discedite a me oēs qui operamini iniquitatem. Aliqui uero sunt in ecclesia solum secundū fidem & gratiam præsentem, ut iusti præsciti qui non sunt in ecclesia secundū prædestinationem ad uitam æternam. Aliqui sunt in ecclesia secundū prædestinationē tñ, ut paruuli Christianorum non baptisati, & pagani, uel Iudæi futuri Christiani. Aliqui secundū fidem informem, & secundū prædestinationē, ut Christiani prædestinati nunc in criminibus, sed ad gratiam reuersuri. Aliqui secundum prædestinationem & præsentem gratiam, ut omnes christiani electi, Christū in moribus imitantes, qui adhuc possunt in hac uita fluente gratia excidere. Aliqui uero sunt in ecclesia iā triumphante in gratia confirmati, omnes aut̄ in præscitos & prædestinatos sunt diuisi, quorum primi sunt membra finaliter Diaboli, & reliqui sunt mēbra corporis mystici, quod est sancta ecclesia sponsa dñi I E S V Christi. Vnde in prima authoritate de sagena prædestinati signant̄ per bonos pisces, & præsciti per malos quos foras miserunt. Vnde dicit B. Gregorius. Sancta ecclesia sagena missæ in mare comparatur, quia & piscatoribus est commissa. Ecce prima similitudo, & per eam quisq; ad æternum regnum a præsentis seculi fluctibus trahitur, scilicet uocatione ne in æternæ mortis profundo mergatur. Ecce secunda similitudo. Quæ ex omni genere piscium congregat, quia ad peccatorum ueniam sapientes & fatuos, liberos & seruos, pauperes & diuites, fortes & infirmos uocat. Ecce tertia similitudo. Caueat ergo Falsigraphus inferre, Sancta ecclesia ex omni genere hominum per uocationem congregat, ergo omnes ad fidem C H R I S T I uocati sunt membra sanctæ ecclesie sponsæ Christi. Vnde ostendit conclusiue beatus Gregorius electos & reprobos dicens. Ex quo scilicet sine boni pisces seliguntur,

ECCLESIA CAPVT V.

mali autem proiiciuntur foras, quia electus quisque in tabernaculo aeterna recipitur, & aeterni regni luce perdita, ad exteriores tenebras reprobi pertrahuntur. Nunc enim bonos id est electos, malosque id est praescitos comuniter, permixtos pisces, fidei sagena continet. Ecce quarta similitudo. Sed litus sanctae ecclesiae indicat Sagena quam trahebat, scilicet per uocationem ad fidem. Et addit beatus Gregorius. Ecquidem pisces maris capti qui fuerunt, numerari non possunt. Nos autem mali capimur, sed in bonitate permutamur. per hoc innuit, quod praedestinati mali in bonitatem finaliter permutantur. Vox ergo beati Gregorii est praedestinatorum, uox qui malitia percussi a sancta ecclesia in bonitatem per baptismum, uel per poenitentiam reuocantur. Et ex his patet secundae auctoritatis expositio de nuptiis, in quibus congregatur per fidem boni & mali, qui permiscuntur in sancta ecclesia, sed mali non sunt ueri filii, sicut nec sunt ueri amici, quia carent ueste nuptiali quae est charitas praedestinationis. Vnde illis quasi uni dicit rex nuptiarum. Amice quomodo huc intraisti, non habens uest. nup. ubi dicit Gregor. Mirandum ualde est fratres charissimi, quod hunc & amicum uocat & reprobatur, ac si aptius dicat. Amice & non amice, amice per fidem, non amice per operationem. Haec Grego. Et patet tertiae auctoritatis expositio, quia de regno sanctae ecclesiae colligent omnia scandala, id est eos qui faciunt iniquitatem, id est malum impoenitentiae. Ecce ibi tanguntur praesciti. Ad quartam auctoritatem quae dicit. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis, loquitur pertinenter B. August. super Iohann. super illo Iohannis ultimo. Simon Petrus traxit rete in terram plenum magnis piscibus CLIII. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines, minimus uocabitur in regno caelorum. Qui autem fecerit & docuerit, magnus uocabitur in regno caelorum. Iste ergo poterit pertinere ad numerum piscium magnorum. Minimus autem ille qui soluit factis quod docet uerbis, in tali ecclesia potest esse quales signat piscium illa prima captura, habens bonos & malos, quia & ipsa dicitur regnum caelorum, propter quod ait. Simile est regnum caelorum sagena missa in mare, & ex omni genere piscium congreg. &c.

Ibi uult etiam intelligi bonos & malos, quos ducit in littore, id est in fine seculi separandos. Deinde, ut ostenderet istos minimos reprobos esse, qui docent bona loquendo, q̄ soluunt male uiuendo, nec quasi minimos in uita æterna futuros, sed oīno ibi nō futuros. Cum dixisset minimus uocabit̄ in regno calorū, cōtinuo subiecit. Dico eīn uobis, nisi abundauerit iusticia uestra plus q̄ scribarū & pharisæorū, nō intrabitis in regnum calorū. Illi certe sunt scribæ & Pharisæi, qui in cathedra Mosi sedent. & de quibus ait. Quæ dicunt facite, quæ aut̄ faciunt, facere nolite. Dicunt eīn & non faciūt docent sermonibus quod soluunt moribus. Consequēs est ergo, ut qui minim⁹ est in regno calorū, q̄lis tunc est in Ecclesia quā docēdo, q̄d soluit ad eorum societate, qui faciunt quod docent, nō pertinebit, & ideo non est in numero piscium magnorū, qm̄ qui fecerit & docuerit, magnus uocabit̄ in regno calorū. Et quia hic magnus erat, ideo ibi erit, ubi minimus i le nō est. Vsq; adeo quippe ibi magni erunt, ut qui ibi minor est, maior sit eo, quo hic magni sūt, id est qui in regno calorū ubi sagena congregat bonos & malos. Vñ qui faciunt bona q̄ docent, ipsi erunt in illa regni calorū aternitate maiores, quos isti, ad dexterā & ad resurrectionē uitæ ptinentes, indicant pisces. Hac August. Ex cuius uerbis habet̄ eadem sentētia q̄ & Gregorii. Quod ecclesia colligit electos & p̄scitos in fide. Secūdo habet̄, q̄ illi qui in ecclesia docent, & cathedras dignitatū tenent & mandata Dei soluunt, sunt reprobi. Nam dicit. Deniq; ut ostenderet istos minimos reprobos, qui docēt bona loquendo, q̄ soluūt male uiuendo, nec quasi minimos in uita æterna futuros, sed oīno ibi non futuros. Tertio habet̄, q̄ fideles Christiani mandata Dei implentes opere sunt magni in ecclesia sancta dei, & p̄lati p̄sidētes & mandata soluentes sunt minimi. & si sunt p̄sciti, tunc non erūt in regno Dei. Erubescant ergo Antichristi discipuli, qui uiuentes Christo contrarie, dicunt se esse maximos in ecclesia sancta dei & supbissimos, ac auaritia & fastu seculi pollentes publice, uocantur capita & corpus sanctæ Ecclesiæ, qui secundū Christi Euangelium minimi sunt uocandi. Quarto habet̄, q̄ magni pisces CLIII. in dextera nauigij capti, significant p̄destinatos, inter quos qui docue-

erunt & fecerunt mandata Dei, cæteris paribus, sunt maiores. Ad
 quintam cõfirmationem euangelii. Ipse uos baptisabit in spiritu
 sancto &c. Cõcedit, q̄ ecclesia sancta est area dñi, in qua sunt secũ
 dum fidem boni & mali, p̄destinati & p̄sciti, nunc permixti, p̄desti
 nati ut triticum, p̄sciti ut palea. Primi in horreũ celestis patriæ cõ
 gregandi, reliqui igne inextinguibili comburendi, ut dicit euange
 lium, & expositio Augustini. Sed sicut palea semp manet palea, sic
 p̄scitus semp manet p̄scitus, & si aliqñ sit in gratia secundũ p̄sen
 tem iusticiam, tñ nunq̄ pars sanctæ ecclesiæ. Et sicut triticum sem
 per manet triticũ, sic p̄destinatus semp manet p̄destinatus, &
 membrum ecclesiæ, licet aliqñ excidat a gratia aduenticia, sed nõ
 a gratia p̄destinationis. bene sub sententia August. xxxii. q. iiii.
 C. Recurrat, sic habet. Itaq; siue intus uersari uideant, siue aperte
 foris sint, qui carior est, carior est. Siue in area in sua sterilitate per
 seuerent, siue occasione t̄tationis, tanq̄ uento extra tollant. Quod
 palea est palea est, & semp ab illius ecclesiæ, q̄ sine macula & ruga
 est, ueritate diuisus est. Igit̄ qui congregationi sanctorũ in carnali
 obduratione misceat. De nullo tñ desperandum est, siue qui intus
 talis appareat, siue qui foris manifestus aduerset. Hæc Augustinus
 Vnde pertinenter dicit Iohañ. Baptista. Quod ipse purgabit scili
 cet in die iudicii aream suã, id est ecclesiã sanctã, & congregabit tri
 ticum in horreũ, id est p̄destinatos in patriam. Paleas aut̄, id est
 p̄scitos cõburet igne inextinguibili. Vnde August. de fide ad Pe
 trũ ca. ultio ut allegatũ est, dicit. Firmissime tene & nullatenus du
 bites, aream Dei esse catholicã ecclesiã, & in ea usq; in finem secu
 li, frumento mixtas paleas contineri. Hic etiam bonis malos sacra
 mentorum cõmunionem misceri, & in omni professione siue Cleri
 corum siue Laicorũ bonos esse simul & malos. Et infra. In fine uero
 seculi bonos a malis etiã cum corpore separandos, qñ ueniet Chri
 stus habens uentilabrũ in manu sua, & permundabit areã suam, &
 congregabit triticum in horreum, paleas aut̄ comburet igne inex
 tinguibili, qñ per iudicium iustum segregabit iustos ab iustis, bo
 nos a malis, rectos a pueris. Bonos cõstituet a dextris, malos a sini
 stris, & ex ei⁹ ore iusti æterni iudicii sempiterna atq; incõmutabili

E

prolata sententia. Iniqui oēs ibunt in combustionē aternam. Iusti
 autē in uitam aternā. Iniqui semper arsurī cum Diabolo. Iusti autē
 regnaturi sine fine. Hæc August. Et patet ex sanctorū expositione
 quomodo in Christi parabolis p̄sciti signantur per malos pisces,
 per malos conuiuas nuptiarū, per hoīem non uestitum in nuptiis
 ueste nuptiali, per paleas, per zizania, per semen malum, per arbo-
 rem malam, per fatuas uirgines, per hædos. Ecōtra uero modo op-
 posito p̄destinati signant̄ per bonos pisces, per bonos cōuiuas, per
 hoīem uestitum ueste nuptiali, per triticū, per semen bonum, per
 arborem bonā, per prudētes uirgines atq; oues. Itaq; cauere debet
 fidelis ab ista consequentia. Præsciti sunt in eccle. sancta dei, ergo
 sunt pars eius. Nam dictum est, q̄ aliud est esse in ecclesia, & aliud
 de ecclesia, uel esse partem, uel membrū ecclesie. Sicut non sequit̄
 Palea uel zizania est in tritico uel miscē tritico, ergo palea est tri-
 ticū. sic in proposito. Sicut non sequit̄ Stercus uel ulcus est in cor-
 pore hoīs, ergo est pars eius. Iterum hæc consequentia non ualet,
 Iste est in gratia secundum iusticiā, ergo est pars uel membrū Ec-
 clesie sanctæ catholicæ. Sed hoc bene ualet, Iste est in gratia p̄de-
 stinationis, ergo est pars uel membrū ecclesie sanctæ. Et iterum
 hæc non ualet. Petrus est in crimine, ergo nō est pars uel membrū
 ecclesie sanctæ. Sed bene sequit̄, q̄ tunc non est in ecclesia secūdu
 gratiam p̄sentis iusticiæ. Et argutiæ huiusmodi cognoscentur p̄
 sando quid est esse in ecclesia, & quid esse membrum, uel partem
 ecclesie, & q̄ mēbrū ecclesie sanctæ catholicæ facit p̄destinatio,
 q̄ est p̄paratio gratiæ in p̄senti, & gloriæ in futuro, non autē locus
 dignitatis, uel humana electio, uel aliquod signum sensibile. Cum
 diabolus Scarioth, non obstante Christi electiōe & charismatib⁹
 tēporaneis, ad Apostolatū siue Episcopatū sibi datis, etiā cū repu-
 tatione populi, q̄ fuit uerus Christi discipulus. Non fuit uerus eius
 discipulus, sed lupo, ouina pelle tectus, ut ait August. & per conse-
 quēs, nec p̄destinatus, & sic nec pars ecclesie sponsæ Christi. Ex quo
 patet, q̄ magna foret p̄sumptio, sine reuelatione uel formidine as-
 serere q̄ ipse sit membrū illius sanctæ ecclesie. Nā nemo nisi p̄de-
 stinatus tpe suo, sine macula uel ruga est mēbrū illius ecclesie, ne-
 mo sine formidine uel reuelatiōe assereret, q̄ ipse sit p̄destinat⁹ ac

DE ECCLESIA CAPVT III.

sanct⁹ sine macula uel ruga. Ergo cōclusio. Vnde ualde est mirabi
 le, qua frōte magis seculo dediti, magis seculariter & enormiter ui
 uētes, elógati a Christi cōuersatione, & plus steriles ab expletione
 Christi cōsiliū & p̄cepti sine formidine assererēt se fore capita, uel
 corp⁹, uel mēbra p̄cipua ecclesiæ sp̄sæ Christi. Nūquid credim⁹
 q̄ illi sunt sine macula mortalis, uel sine ruga uenialis peccati⁹ cū
 desertio Christi cōsiliū, cū ocio sancti officii, & cū operib⁹ docent
 plus sentire oppositū, cū dicat Sp̄sus ecclesiæ, A fructibus eorum
 cognos. eos. Matth. vii. & Ioan. x. ait. Opib⁹ credite. & Matth. xxii.
 Scdm opa eorū nolite facere, dicunt em̄ & nō faciūt. Sed obiicif
 cōtra ista. Primo per hoc, q̄ quicūq; clericus caractere uel signo
 sensibili per p̄latū in reputatiōe ecclesiæ insignit⁹, est pars sanctæ
 matris ecclesiæ, & solū multitudo taliū Clericorū est ecclesia κατ'
 αυτενομαια dicta, quā debemus specialiter honorare, quia aliter
 sequit⁹, q̄ Christiāi nō cognoscerēt matrē suā. Imo, ipsa incognita,
 nō soluerent debitū corpale, ut oblatiōes & decias, & seq̄ref nimis
 magna cōfusio i eccle. militāte. Hic dī negādo ańcedēs. Nā in Iuda
 electo ad ministeriū Epātus p̄ Christū, q̄ errare nō poterat, da⁹ in
 stātia. Ip̄e. n. p̄scit⁹ nūq̄ fuit uer⁹ Ch̄si discipulus, ut p̄bat Aug. Sed
 fuit lup⁹, ouina pelle tectus, & semp fuit palea, & granū lolii siue zi
 zania. Si⁹ negat scd̄a pars ańcedētis. Nā ecclesia αυτενομαιατικῶς di
 cta est sp̄sa Ch̄i q̄ est p̄destinatorū uniuersitas, ut dictū ē. Si. n. ip̄a
 uniuersitas ē p̄cipalissima sp̄sa Ch̄i, tūc ip̄a est ecclesia antono
 maticè sancta, cū ipsa sit unica colūba, & regia stās a dextris regis
 cui adulescētulæ uirgīes adducēf. Vñ sicut tpe uiatiōis cleri cū quo
 Christ⁹ cōuersabat, ipsū clerū p̄tiffices sacerdotes & phariseos, gra
 d⁹ sacerdotii, obseruātia traditionū, q̄s ip̄i statuebāt, cū affirmati
 one, q̄ ip̄i hñt patrē deū, & q̄ sūt semē abrahæ, & nemini seruiērūt
 unq̄, etiā cū a stimatiōe populi. Hæc oīa nō fecerūt, q̄ ille cler⁹ sit
 sancta eccle. antonomatice dicta i ueritate, cū Ch̄s Mat. xv. dixit
 de illis, q̄ finerēt eos discipuli scādalizari, q̄ cæci sūt & duces caco
 rū. Sic stat q̄ p̄ticularis m̄stitudo cleri, nō ex eo ē eccle. sãcta, anto
 nomatice dicta, q̄ illa m̄stitudo affirmat se esse eccle siam illā san
 ctam. Et patet, q̄ tales consequentiæ non ualent. In prima infere
 batur, quia aliter sequitur, q̄ Christiani nō cognoscerēt matrē suā

Nam oportet nos ex fide cognoscere matrem nostrā. Sicut triumphātem eccle. Christum, matrem suā, ac suos apostolos cū beatis angelis, & multis sanctis cognoscimus ex fide. Viātes autē atq; dormientes satis confuse cognoscimus & imperfecte, cum autē uenerit quod perfectū est, euacuabit quod ex parte est, quia in patria clare intuebimur matrem nostrā simul cū membris eius. Nec murmuraret fidelis, sed congaudeat ueritati, q̄ sancta mater ecclesia sit sibi tantū incognita hic in uia, quia super isto stat meritū fidei Christi anæ. Nam secundū Apost. Hebr. xi. Fides est substantia rerum sperandarū, argu. non appa. hoc est non sensibiliter nobis apparētū hic in uia. Rationē autē p̄destinationis uel charitatis q̄ non excidit quæ est uestis nuptialis, distinguens membrū ecclesiæ a membro diaboli. Nō hic sensibiliter intuemur. Nam secundū August. Act⁹ fidei est credere quod non uides. Et patet oppositū secundæ consequentiæ. Nam soluimus debitum sanctæ ecclesiæ, dū habentes Christum sup̄mum Pontificē, ministrū eius, quos ex operibus secundum fidem confusam habemus pro ministris uel patribus, quos cōfuse supponimus esse membra Christi, pro sustentatione corporis temporalia ministramus. Et si obiicit, q̄ quilibet Laicus tenet credere de suis p̄latis, q̄ ipsi sunt capita ecclesiæ, & partes ecclesiæ, uel secundum p̄destinationem, uel secundum p̄sentem iusticiā. Hic dicit. Qd̄ Laicus nō tenet credere de suo p̄posito nisi uerū. Patet, quia nemo tenet quidq; credere nisi ad quod mouet eum Deus credere. Sed deus nō mouet hoīem ad credēdū falsum. Licet em̄ ex fide falsa q̄q; occasione bonum proueniat. Et deus moueat ad substantiā actus, tñ Deus non mouet sic hoīem ut fallat. Vnde si Laicus crederet de suo p̄lato q̄ ipse sit sanctū mēbrū ecclesiæ, & ita nō esset fides sua, uel credere suū foret falsū. Pastor ergo tenet per istructionē uirtuosorum operū mouere subditos q̄ sit talis. Vnde si subditus non cognoscit sui Præpositi sua uirtuosa opera, non tenet credere q̄ sit talis secundum p̄sentem iusticiam, & cū formidine ac conditionaliter q̄ sit talis simpliciter scilicet secundum p̄destinationem. Si uero manifeste cognoscit ei⁹ crimē, tunc debet supponere ex ope, q̄ tūc est iustus, sed inimicus IESV Christi. Et patet, q̄ consequens tertiæ

ECCLESIA CAPVT VI.

consequentia est falsum. Nulla enim confusio est in ecclesia militante, ex hoc, quod sine reuelatione non cognoscimus distincte membra mystici corporis Christi iam uiantis. Sed adhuc obiicitur. Quia ex quo gratia facit filios ecclesiae, sicut peccatum facit membra diaboli, aut etiam infideles. Vide, quod homo potest fieri membrum ecclesiae, postquam fuerit infidelis, sicut de membro ecclesiae potest fieri membrum diaboli. Quis enim dubitat, quin Scarioth quoniam fuit uerus apostolus, fuit etiam membrum ecclesiae? Sicut Paulus quoniam fuit blasphemus, diuisus fuit a sancta matre ecclesia. Hic dicitur quod ecclesia sumitur uere & reputatiue, uel nuncupatiue. Vere, ut dictum est pro predestinatis. Nuncupatiue uocatur ecclesia etiam prescitorum congregatio. Licet ex nudo errore uiantium fuerit de sancta matre ecclesia reputata, & sic multi secundum famam seculi uocantur ecclesiae capita uel membra, licet secundum dei prescientiam sunt membra diaboli, quae ad tempus credunt, & post recedunt. uel etiam nunc & semper sunt infideles, & isto modo ut supra dictum est secundum Augustinum. fuerunt discipuli Christi, qui abierunt retro, & iam non cum eo ambulabant. Similiter Scarioth, qui erat discipulus Christi fictus, de quo dicit Augustinus. super Iohannem. ostendens quomodo oues audierunt uocem Christi. Sed quid, inquit, putamus qui audierunt oues erant. Ecce audiuit Iudas, & lupus erat, sequebatur, sed pelle ouina tectus, pastori insidiabatur. Hac ille. Isto ergo modo multi reputatiue etiam secundum praesentem iusticiam dicuntur esse de ecclesia, sed non uere secundum predestinationem ad gloriam. Qui autem sunt illi docet Augustinus. super Iohannem. dicens. Nouit dominus qui sunt eius, nouit qui permaneant ad coronam, qui permaneant ad flammam, nouit in area sua triticum, nouit paleam, nouit segetem, nouit zizaniam, ceteris autem est illud incognitum qui sunt colubae, & qui sunt corui

CAPVT SEXTVM

DICTO de Ecclesia sancta catholica, quae est corpus Christi mysticum, cuius ipse est caput. Iam dicendum est breuiter de Ecclesia malignantium, quae est corpus diaboli, cuius ipse est Caput. Nam dicit B. Gregorius. lib. iiii. Moral. ca. ix. Sicut redemptor una persona est cum congregatione bonorum (ipse namque caput est

dd iii